

Vår saksbehandler: Bente Tronrud

Vår dato: Oppdatert
27.04.23
Vår Deres
referanse: referanse:
2023/247

Referat - rådsmøte Faglig råd for helse- og oppvekstfag (FRHO)

Onsdag 19. april 2023
kl. 0900-1300 – Scandic Hotell Seilet, Molde (Fylkesbesøk)

Innkalt	Representerer
Eli Sogn Iversen	KS
Tonje Thorbjørnsen	Fagforbundet
Eva Aronsen	Virke
Nina Lystad (vara for Silje Paulsen)	Spekter
Anne Yun Rygh	Utdanningsforbundet
Tone Beate Trones (vara for Anders Grydeland Ek)	KS
Tone Mila	NHO (Geneo)
Ingri Bjørnevik	Fagforbundet
Einar Hanisch	Delta
Bodil Røkke	Parat
Helge Sporsheim	LO Stat
Andrew Cornell	Utdanningsforbundet
Anne Lise Solbakk	Skolenes landsforbund
Catrine Utne Pettersen	KS (skoleeier)
Bjørn Ivar Jensen	KS (skoleeier)
Johannes Lundvoll	Elevorganisasjonen
Marie Thoresen	Helsedirektoratet (observatør)

Fra Utdanningsdirektoratet

Bente Tronrud	Avdeling for fagopplæring og rettferdsvederlag
Inger Lise Stieng	Divisjon for læreplan og vurdering
Emma Louise Kristiansen	Udir - lærling

Forfall:

Anders Grydeland Ek – KS
Marie Thoresen/Cathrine W.-Watne – Helsedirektoratet
Silje Paulsen – Spekter

Dagsorden:

10/2023	Godkjenne innkalling og dagsorden, og saker til eventuelt Saker til eventuelt – se sak 16. Vedtak: <i>Innkalling og dagsorden godkjennes.</i>
11/2023	Forslag om «Aktuelt» e-post til faglige råd for bedre informasjonsflyt - til diskusjon I dag foregår kommunikasjon med faglige råd og SRY gjennom e-post og dialog i ved gjennomføring av rådsmøter. I tillegg har sekretariatet siden 2018 brukt SharePoint-arbeidsrom for samskriving og kommunikasjon med de faglige rådene og SRY. De Faglige rådene har mange saker til behandling der Udirs fagavdelinger ønsker råd i spørsmål innenfor rådenes mandat. Omfanget av publiseringer om kunnskapsgrunnlaget er stort, og det er viktig at rådsmedlemmene holdes orientert. Mye informasjon sendes derfor fortløpende på e-post, eller det orienteres i rådsmøtene. Sekretariatets vurdering er at vi ikke får tatt ut gevinstene som ligger i å bruke digitale arbeidsrom – spesielt når det kommer til fortløpende informasjonsflyt. Flere rådsmedlemmer har utfordringer med å logge seg inn, og det finnes ingen varslingsfunksjoner som gjør at man kan få med seg oppdateringer og ny informasjon i SharePoint-rommene. Udir publiserer statistikk, forskning og rapporter av stor relevans for arbeidet i de faglige rådene. Samtidig har sekretariatet begrenset med kanaler til å formidle kunnskapsgrunnlaget, da de faglige rådene møtes 4-6 ganger i året og SharePoint-arbeidsrommene ikke fungerer godt til denne type orienteringer. Sekretariatet foreslår å sende ut regelmessig «aktuelt» e-post til rådsmedlemmene med informasjon om f.eks. møter, arrangementer, statistikkpubliseringer, aktuelle høringer osv. Fra rådets diskusjon: <ul style="list-style-type: none">- Hvis legge ut på «plattform», sende e-post om at det legges ut- SharePoint er utfordrende for flere medlemmer på grunn av tilgang- Utfordrende at det kan bli mye informasjon, derfor viktig at Udir vurderer og sorterer den informasjonen som rådene skal motta- Positive til å få tilsendt regelmessige e-poster der rådene får samlet relevant informasjon i en sending, vil da unngå å enkelthenvendelser. Spørsmål til faglige råd <ol style="list-style-type: none">1. Er det ønskelig å motta regelmessige «aktuelt» e-poster fra sekretariatet? <i>(legg gjerne til en kort begrunnelse)</i>2. Har rådet innspill til innhold, egnet hyppighet eller annet? Her er oppdraget i sin helhet.

	<p>Tilbakemeldinger sendes til carine.gronholz@udir.no innen 15. mai 2023.</p> <p>Vedtak: Rådet er positive til å motta regelmessige «Aktuelt» e-poster fra Udir med relevant informasjon.</p>
12/2003	<p>Utviklingsredegjørelser – innspill til utkast til oppdraget til FRHO</p> <p>Etter innspillsrunden med arbeidsutvalgene/kontaktpersonene for utviklingsredegjørelsene 6. mars, om verktøy og arbeidsform knyttet til arbeidet med utviklingsredegjørelsene, foreligger <u>utkast</u> til oppdrag for hvert utdanningsprogram.</p> <p>Det er etablert et eget arbeidsområde for arbeidet med temaer og spørsmålsformuleringer: www.yrkeskomp.no.</p> <p>Faglig råd for helse- og oppvekstfag har ett arbeidsdokument med temaene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grønn omstilling - Teknologisk utvikling - Grønn og digital «tvillingomstilling» - Bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema i læreplanene - Annen utvikling av spesiell betydning for utdanningsprogrammet - Grensesnittet mellom fagopplæring og fagskole-studier - Evt.: tematiske dypdykk <p>Arbeidsdokumentet har noen tilpasninger for det enkelte utdanningsprogram (eksempler og støttespørsmål, ulike forslag til tematiske dypdykk osv.)</p> <p>Det legges opp til at det arbeides med oppdraget fra våren 2023 til våren 2024. Videre legges det opp til flere workshops og arbeidsmøter i løpet av perioden. På workshopene vil vi invitere inn fagpersoner fra ulike bransjer, sektorer og fagmiljøer til å belyse ulike utviklingstrekk og hvilke konsekvenser disse har for arbeidslivets kompetansebehov.</p> <p>Vi legger også opp til gruppearbeid med mest mulig dialogbasert arbeid som sammenfattes av eksterne konsulenter i samarbeid med sekretariatet. Vi håper dette vil bidra til å redusere arbeids- og skrivemengden for rådsmedlemmene.</p> <p>Her er informasjon om oppdraget.</p> <p>Udir ber om innspill til følgende:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utkast til oppdragsbrev 2. Utkast til temaer og spørsmålsformuleringer (Lenken er til arbeidsområdene på www.yrkeskomp.no som nevnt over. Klikk på «Helse- og oppvekstfag» for å komme til arbeidsdokumentet med temaer og spørsmålsformuleringer). <p>Rådene skal altså ikke svare ut spørsmålene nå, men gi innspill på utkastet før det endelige oppdraget sendes rådene.</p> <p>Tilbakemeldinger sendes til carine.gronholz@udir.no innen 12. mai 2023.</p>

	<p>Etter innledning til saken var det gruppearbeid, der gruppene kom med innspill til foreslåtte temaer og spørsmål. I etterkant presenterte gruppene sine innspill i plenum.</p> <p>Vedtak: <i>Rådets arbeidsutvalg utarbeider svar til Udir ut fra innspill fra gruppearbeidet og diskusjon i rådet.</i></p>
13/2023	<p>Justering av kriterier for etablering av kryssløp – oppdrag fra Udir del 2</p> <p>Med bakgrunn i <i>Meld. St. 21 (2020-2021) Fullføringsreformen – Med åpne dører til verden og fremtiden</i>, er Udir i oppdrag 2023-002 <i>Justering av kriteriene for kryssløpsordningen</i> bedt om å justere kriteriene for å opprette nye kryssløp i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen. Arbeidet med å tydeliggjøre kriteriene skal skje i dialog med de faglige rådene og fylkeskommunene. Anbefaling til Kunnskapsdepartementet skal sendes innen 1. juni.</p> <p>I februar 2023 vurderte de faglige rådene hvordan dagens kriterier blir forstått og hvordan dagens kriterier fungerer i behandlingen av forslag om kryssløp. Etter vår vurdering viser anbefalingene fra de faglige rådene og vårt øvrige kunnskapsgrunnlag at det er et behov for å gjøre justeringer i ordlydene til hvert kriterium. Målet er blant annet at kriteriene skal bli lettere å forstå for forslagsstillere, og fremme likebehandling av forslag om å etablere kryssløp.</p> <p>I vedlagte dokument ligger en oppsummering av innspill fra de faglige rådene og våre forslag til justerte ordlyder - forslag ligger også nederst i dokumentet. Vi ber de faglige rådene om å vurdere våre forslag til justerte kriterier.</p> <p>Tiltak – endre ordlyd i dagens kriterier</p> <p>1. Felleskomponenter</p> <p>Kriteriet slik det er formulert i dag: <i>Om det er tilstrekkelig med felleskomponenter mellom læreplanene til at elevene har forutsetninger for å følge opplæringen i det vg2-løpet eller lærefaget/yrkeskompetansefag han eller hun er tatt inn på.</i></p> <p>Vår vurdering er at formålet med dette kriteriet er å sikre at elever/lærlinger har faglige forutsetninger til å gjennomføre opplæring i det programområdet de krysser til. Vi ser flere utfordringer med kriteriet slik det står i dag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det fremgår ikke av kriteriet at forslagsstiller skal vurdere læreplaner fra det vg1 det krysses fra og læreplaner i det vg2 det krysses til. • «Felleskomponenter» er et ord med uklart innhold og det er heller ikke i bruk i dagens læreplaner eller i annet forskrift/lovverk. I dagens læreplaner er det kompetansemålene som viser hvilken kompetanse elevene/lærlingene skal tilegne seg i fagene. Vi foreslår derfor å endre navnet på kriteriet til “faglige forutsetninger”. • Med fagfornyelsen (LK20) er en andel av kompetansemål i matematikk og naturfag spesifikk for det enkelte utdanningsprogram. Dette bør også være en del av vurderingen. <p>Forslag til ny ordlyd: Faglige forutsetninger: <i>Elevene skal ha faglige forutsetninger fra programområdet hen krysser fra, til å følge opplæringen i programområdet hen krysser til. Det vil si at det faglige</i></p>

innholdet i fellesfagene og programfagene skal gi faglige forutsetninger for å følge opplæringen i det programområdet det krysses til.

2. Faglig fordel

Kriteriet slik det er formulert i dag:

Sektor ser en faglig fordel av å rekruttere elever fra andre fagområder. Med sektor mener vi primært arbeidslivet og om de ulike virksomhetene ser en faglig fordel av å rekruttere fra andre fagområder.

Vår vurdering er at kriteriet er gjentakende da andre setning er en presisering av første setning. I begge setningene blir ordet «rekruttering» brukt, noe vi tror er med på å bidra til at forslagsstillere antar at rekruttering er en del av dette kriteriet. Samtidig presiserer Kunnskapsdepartementet i oppdraget at rekruttering ikke skal være en del av kriteriet faglig fordel.

Vi ser flere utfordringer med kriteriet slik det står i dag:

- Vi forstår kriteriet slik at fagarbeideren får samme sluttkompetanse som om de hadde gjennomført hele opplæringen innenfor samme utdanningsprogram. Kompetansen synliggjøres kun på vitnemål og gjennomført kryssløp begrenser ikke fagarbeiderens mobilitet i arbeidsmarkedet. Kryssløp gir flere opplæringsløp, med ulikt faglig innhold, fram mot opplæring på vg3. Arbeidslivet mener at fagarbeidere som har fullført ulike opplæringsløp gir en faglig fordel i yrkesutøvelsen.
- De faglige rådene TEK, FRHDP og FRIM definerer en faglig fordel som at elever/lærlinger har kompetanse fra kompetansemål i utdanningsprogrammet de krysser fra som er relevant for programområdet de krysser til.
- Vi stiller spørsmål ved om navnet på kriteriet og bruken av «faglig fordel» er heldig. Vi stiller også spørsmål om hvorvidt det er en faglig ulempe at elevene som krysser ikke har hatt opplæring i kompetansemål fra vg1/vg2 i det utdanningsprogrammet det krysses til. Vi lurer derfor på om det heller kan sies å være at virksomhetene ser fordeler ved å rekruttere «relevant kompetanse» fra andre fagområder.
- I dagens ordlyd av kriteriet står det noe tvetydig at arbeidslivet ser en fordel ved å rekruttere elever fra andre fagområder. Vi synes det er uklart om kriteriet mener fagarbeidere eller lærlinger. Vi stiller derfor spørsmål om det er lærebedrifter som ser fordeler med å rekruttere elever som har en annen relevant kompetanse i overgangen mellom skole og læretid i bedrift.

Vi har valgt å skissere tre ulike forslag til ny ordlyd:

- 1. Faglige fordeler:** *Arbeidslivet ser faglige fordeler av å rekruttere fagarbeidere som har samme yrkeskompetanse, men opplæring fra andre hensiktsmessige fagområder. Faglige fordeler utgjør den faglige kompetansen som ligger utenfor faglige forutsetninger, men som allikevel gjør fagarbeideren relevant og ettertraktet i arbeidslivet.*
- 2. Relevant kompetanse:** *Opplæring i kompetansemålene i programområdet det krysses fra gir fagarbeidere relevant kompetanse som arbeidslivet etterspør. Ved å etablere kryssløpet vil arbeidslivet kunne rekruttere fagarbeidere med annen relevant kompetanse fra flere fagområder.*

- 3. Relevant kompetanse:** *Kompetansemålene i programområdet det krysses fra gir lærlinger relevant kompetanse som lærebedriftene etterspør. Ved å etablere kryssløpet vil lærebedriftene kunne rekruttere lærlinger med annen relevant kompetanse fra flere fagområder.*

Spørsmål til rådene:

1. Er forslaget om justert ordlyd i kriteriene forståelig? (Gi kommentarer til alle forslagene, og begrunn hvilket forslag rådet foretrekker).
2. Vil kriteriene fungere for faglig råd i behandling av forslag om kryssløp?
3. Har rådet forslag til endringer i justert ordlyd av kriteriene?

Har dere andre innspill mottar vi gjerne disse også.

Tilbakemelding sendes eirik.bertelsen@udir.no innen **2. mai**.

Utdrag fra rådets diskusjon

Felleskomponenter

- Positive til at begrepet «felleskomponenter» endres til «Faglige forutsetninger», som tydeliggjør at det er kompetansemålene som er utgangspunkt for hvilken kompetanse eleven skal tilegne seg.
- I ny ordlyd er det bra at det også tydeliggjøres «til og fra» og at det både er fellesfagene og programfagene som danner utgangspunkt for de faglige forutsetningene.
- Setning to gir en grei presisering av den første setningen.

Faglig fordel

- Ordlyd 1
 - Det kan oppfattes som at kryssløp skal gjøre fagarbeideren mer attraktiv i arbeidsmarkedet enn de som følger ordinært utdanningsløp, fordi man har opplæring fra andre hensiktsmessige fagområder (jf. den første setningen). Dette kan være et uheldig signal om at det er en fordel med kryssløp. Dette forsterkes i siste setning om at arbeidslivet kan rekruttere fagarbeidere med annen kompetanse fra flere fagområder.
- Ordlyd 2
 - Begrepet fagarbeidere bør byttes ut med elever/lærlinger da de først er fagarbeidere etter at de har bestått fag-/svenneprøven.
 - Viktig at det kommer frem at det er arbeidslivet som etterspør kompetanse (og ikke lærebedriftene jf. ordlyd 3).
 - Den siste setningen fremhever dette med «annen kompetanse fra flere fagområder», det forsterker at det er en fordel med kryssløp fordi eleven /lærlingen har kompetanse fra flere fagområder (jf. kommentar til ordlyd 1). Den siste setningen derfor tas ut.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ I siste setning er står: «.....vil arbeidslivet kunne rekruttere fagarbeidere med annen relevant kompetanse fra flere fagområder.» Slik rådet forstår det er KDs føring at rekruttering ikke skal være en kriterie for kryssløp. I den siste setningen kan det forstås at det er et kriterie. ○ Rådet mener det er denne ordlyden som er mest dekkende, med de justeringene som er nevnt. <p>- Ordlyd 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Det er misvisende at det står at det er lærebedriftene som etterspør kompetanse. Lærebedriftene skal gi opplæring, og det er arbeidslivet som etterspør kompetanse. <p>Vedtak: Arbeidsutvalget formulerer svar til Udir ut fra diskusjonen i rådet.</p>
14/2023	<p>Statistikk - søkere til skole- og læreplass skoleåret 2023-2024 – status og diskusjon</p> <p>Fristen for å søke skole- og læreplass var 1. mars for skoleåret 2023-2024 for samtlige fylker.</p> <p>Det søkes plass til vg1, vg2, vg3 og læreplass. Søkerne kan sette opp en prioritert liste med flere ønsker. Statistikken som presenteres her er en oversikt over søkerens førsteønske. Utdanningsdirektoratets analyser vises søkere til offentlige videregående skoler.</p> <p>Søkerne har mulighet til å forandre på rekkefølgen på ønskene sine utover våren. Fristen for dette varierer fra fylke til fylke. Derfor må tallene ses på som foreløpige, og de gir ikke det helt riktige bildet på den endelige fordelingen av søkere til videregående opplæring for det kommende skoleåret. Det har også vist seg at søkertallene er noe høyere når førsteinntaket gjøres til sommeren. Dette er fordi fylkene også tar imot søknader som kommer etter søknadsfristen 1. mars. Dette analysenotatet forteller mer om årets søkertall.</p> <p>Hovedpunkter søkertall:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 51 prosent av søkerne har yrkesfaglig utdanningsprogram som førsteønske. • Søkningen til yrkesfag har økt de siste årene i et flertall av fylkene. I Oslo har utviklingen gått i motsatt retning. Her søker kun 25 prosent yrkesfag. • Flere jenter søker de tradisjonelt guttedominerte utdanningsprogrammene. • Helse- og oppvekstfag har størst nedgang i antall søkere, både til skole og læreplass. Det er 1 700 færre søkere til vg1 sammenlignet med i 2020. <p>Når det gjelder læreplass (søkere som har fått lærekontrakt) rapporterer fylkeskommunene tall på hvor stor andel søkere som har fått lærekontrakt i løpet av et kalenderår (per august, oktober og desember med startdato innen utgangen av måneden). Her er analysenotat som forteller mer om situasjonen rundt læreplasser.</p> <p>Hovedpunkter læreplass:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talet på søkarar til læreplass i 2022 har falt med 400 samanlikna med 2021. • Meir enn 8 av 10 søkarar starta i lære i bedrift. • I perioden oktober 2021 til og med september 2022 blei det inngått 24 900 nye lærekontraktar. Det er 400 fleire enn året før.

	<ul style="list-style-type: none"> • Det er flest nye lærlingar i bygg- og anleggsteknikk. • Totalt var det 28 100 godkjente lærebedrifter i 2021–22. Av desse hadde 75 prosent lærling det siste året. • 29 000 tok fag- eller sveinebrev. Det er 500 færre enn året før. • 9 av 10 nyutdanna fagarbeidarar innan bygg- og anleggsteknikk er i arbeid. • 86 prosent av lærlingane fekk fag- eller sveinebrev innan fem år etter at dei starta i lære. • Delen lærlingar som oppnår fag- eller sveinebrev innan fem år er høgast innan elektro- og datateknologi med 93 prosent. • Stor auke i delen som har fullført etter to år for restaurant- og matfag og design og handverk. <p>Spørsmål til diskusjon Hvordan har tallet på søkere, elevtall og læreplasser utviklet seg?</p> <p>Bente Tronrud orienterte rådet om status for søkertall, elevplasser og læreplasser innenfor Helse- og oppvekstfag. Rådet merker seg at det totalt sett er en nedgang i søkertallene de siste tre årene, men at det i noen fag som eks. ambulansefaget er mange søkere i forhold til elevplasser.</p> <p>Vedtak: <i>Rådet tar orienteringen til etterretning og vil følge med på utviklingen av søkertall, elevtall og læreplasser.</i></p>
15/2023	<p>Orienteringer v/AU-HO og Utdanningsdirektoratet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rådsmøter våren 2023 <ul style="list-style-type: none"> ○ Torsdag 8. juni kl. 1000-1500 – Teamsmøte - Ny observatør i FRHO fra Helsedirektoratet er Marie Thoresen. - Fellesmøte FR-AU og Udir 15.03.2023 Se oppsummering og underlagsdokument for KBU (Kompetansebehovsutvalget) og presentasjon fra arbeidet med KBU. - Ny opplæringslov med forskrift Se informasjon om prosess og KDs presentasjon på SRY-møte 30.03.2023. <p>Vedtak: <i>Rådet tar sakene til orientering.</i></p>
16/2023	<p>Eventuelt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fellesmøte SRY og de faglige rådene – forslag til temaer v/Bente Tronrud, Udir <ul style="list-style-type: none"> ○ Modulstrukturert opplæring 2. Hudpleiesaken – status v/Bente Tronrud, Udir Udir mottok 68 høringsinnspill i saken. Udir arbeider med saksutredningen som skal sendes Kunnskapsdepartementet (KD) for endelig beslutning. Faglig råd helse- og oppvekstfag vil bli informert når saken er oversendt KD.